

Чорнобильську АЕС закрито. Що далі?

Стоячи на верхній плиті реактора третього енергоблока після його остаточної зупинки, оперативна зміна позувала для завершального фото. Сумний факт припинення експлуатації Чорнобильської АЕС був відзначений простою церемонією покладання квітів на плату реактора. Що ж очікує цих людей та їхніх колег в майбутньому? Вони мають величезний досвід роботи на станції, який може бути неоціненним при вирішенні багатьох проблем, пов'язаних з першим зняттям з експлуатації реакторів РБМК. Але чи буде використана їхня кваліфікація?

Нааявний досвід

На сьогодні на Чорнобильській АЕС працює близько 6000 чоловік. Хоча це набагато перевищує штат зарубіжних АЕС, для станцій з реакторами РБМК це цілком нормально. Такі реактори, які були лише у колишньому Радянському Союзі, потребували великої кількості спеціалістів, зосереджених в одному місці. Відтак, вони набагато менше залежали від послуг підрядників у порівнянні з західними АЕС. У зв'язку із закриттям Чорнобильської станції цей величезний резерв спеціалістів тепер може бути задіяний у плануванні та реалізації заходів щодо зняття з експлуатації. З метою забезпечення підбору спеціалістів для залучення підрядними організаціями у процесі зняття з експлуатації дані про їх кваліфікацію заносяться до баз даних, які створюються у соціальних проєктах. Певна кількість оперативного персоналу буде, як і раніше, працювати на своїх місцях для підтримки усталених режимів зупинених блоків і вилучення палива з реакторів. Вони зможуть найкраще забезпечити контроль станції й роботу необхідного обладнання в процесі зняття з експлуатації.

Грандіозне починання

Вирішення проблем об'єкта «Укриття» з його зруйнованим реактором, ядерним паливом та паливовмісними масами — це грандіозна справа. Та навіть і без цього зняття з експлуатації трьох енергоблоків є непростим завданням. Для того, щоб упоратися з ним, потрібно мати в розпорядженні необхідну інфраструктуру для забезпечення теплом, здійснення операцій з паливом, поводження з рідкими та твердими радіоактивними відходами і т.д. Значна частина цієї роботи вже ведеться, а найбільший проєкт — нова котельня — наближається до завершення.

Сьогодні плануються заходи для усіх стадій зняття з експлуатації. Кожний етап вимагає глибокої науково-інженерної оцінки проблем. Потрібно виконати ядерно-фізичні розрахунки й аналіз безпеки, віднайти необхідні інженерні рішення, розробити і погодити нові технології разом з відповідною документацією. Лабораторія міжнародних досліджень і технологій МЧЦ накопичила значний досвід, використовуючи знання власних спеціалістів та міжнародну допомогу в галузі зняття з експлуатації з боку таких країн, як США (PNNL), Велика Британія (AEA Technology, BNFL) та Франція (SGN). Поєднання цього досвіду з практичними навичками місцевих спеціалістів

означає, що МЧЦ готовий до того, щоб відігравати провідну роль в процесі зняття з експлуатації.

Аварійна готовність

Важливим аспектом стабілізації об'єкта «Укриття» і планування дій щодо зняття з експлуатації є забезпечення ефективних заходів аварійного реагування. МЧЦ відіграв провідну роль у створенні Центру протиаварійних дій на чорнобильському майданчику. ЧАЕС — єдина атомна електростанція в Україні, що має подібний об'єкт. В Центрі є необхідне обладнання для приймання і обробки широкого спектру інформації, включаючи радіаційну обстановку на промисловому майданчику станції та об'єкті «Укриття». Зараз МЧЦ працює над створенням навчально-аварійного центру для ядерної-енергетичної галузі України. Центр забезпечить теоретичне навчання для персоналу АЕС, задіяного в системі аварійного реагування, а також додаткову практичну підготовку на Чорнобильській станції. Викладатимуть у Центрі досвідчені фахівці ЧАЕС, які брали участь у ліквідації наслідків аварії, будівництві об'єкта «Укриття» та експлуатаційному процесі в післяаварійний період.

Місцевий досвід — ключ до майбутнього успіху

Підсумовуючи перспективи на майбутнє, директор Славутиського відділення МЧЦ Анатолій Носовський сказав: «Наше майбутнє вбачається досить складним, але воно надихає. Найбільш нерозсудливим для майбутніх підрядників, задіяних при знятті станції з експлуатації та на об'єкті «Укриття», було б прогавити можливість залучити людей, які найкраще розуміються на станційній справі. А використавши їх до ладу, виконавці робіт зможуть взяти «швидкий старт». Бо для цих людей є нормою суворе дотримання норм і правил безпеки. Звідси значний вигравш не лише у навчанні, але й за рахунок високої культури безпеки — невіддільного складника кваліфікації цих спеціалістів. Відтак, матимемо менше перерв у роботі через порушення процедур безпеки чи нещасні випадки». Він бачить і важливу роль МЧЦ у цьому процесі: «Приємно усвідомлювати, що досягнення МЧЦ визнаються на найвищому рівні. Перенесення головного офісу Центру до Славутича означає, що йому відводиться важлива роль у майбутньому міста та чорнобильського майданчика. Це — гарна перспектива для нас, для економіки України, але перш за все — для мешканців Славутича».